

Kazimierz Wandelt

1906–1984

Emerytowany Profesor Kazimierz Wandelt, zasłużony nauczyciel akademicki zmarł 22 października 1984 roku. Był organizatorem nowej specjalności: ekonomika i organizacja inwestycji i budownictwa w naszej Uczelni, wybitnym teoretykiem i znawcą praktyki gospodarczej, zwłaszcza z zakresu inwestycji i budownictwa.

Kazimierz Wandelt urodził się 24 listopada 1906 roku we Frankfurcie nad Odrą w rodzinie robotniczej Leona i Agnieszki z domu Schaetzel. Jego ojciec był prezesem Polskiego Towarzystwa Robotników w Niemczech. Niestety, osierocił go, gdy Kazimierz miał cztery lata. Odtąd warunki materialne stały się bardzo trudne. Szkołę powszechną ukończył w 1920 roku we Frankfurcie. Języka polskiego uczył się tylko w domu. Po przeprowadzeniu się do Poznania w roku 1920 już jako czternastoletni chłopiec musiał podejmować prace zarobkowe. Wykazywał duże zdolności i zamiłowanie do nauki. Przygotowywał się więc na kursach wieczorowych, by zdać eksternistycznie egzamin dojrzałości w Gimnazjum im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Zdał go w roku 1932 i następnie zaczął studiować na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego. Studia te ukończył w roku 1936, uzyskując dyplom magistra nauk ekonomiczno-politycznych, a później także magistra praw.

Po ukończeniu studiów pracował na stanowiskach kierowniczych w przedsiębiorstwach przemysłowych na terenie Poznania. W czasie okupacji przebywał w Warszawie, gdzie prowadził zakład drogistowski. Był uczestnikiem powstania warszawskiego, przeszedł obóz w Pruszkowie, a następnie do końca wojny przebywał w Częstochowie.

W roku 1945 powrócił do Poznania i na zlecenie Urzędu Wojewódzkiego zorganizował mleczarstwo w Wielkopolsce. Pełnił też funkcję starszego asystenta prof. Edwarda Taylora w Katedrze Polityki Ekonomicznej na Uniwersytecie Poznańskim. Nauczycielem akademickim UP był do końca roku 1951. Ponadto w latach 1947–1951 był także doradcą ekonomicznym Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddział w Poznaniu oraz konsultantem Międzynarodowych Targów Poznańskich i Zjednoczenia Przemysłu Skórzanego.

Pracując pod kierunkiem prof. Taylora, doktoryzował się w roku 1949 na Uniwersytecie Poznańskim na podstawie pracy *Teoria niepewności i ryzyko przedsiębiorstwa*

F.G. Knighta. Habilitował się w Szkole Głównej i Statystyki w Warszawie w roku 1961 na podstawie pracy *Istota i rodzaje postępu technicznego* (1960), wyróżnionej w konkursie Zarządu Głównego PTE. Docenturę uzyskał w roku 1961, a tytuł profesora nadzwyczajnego nadano mu w roku 1969.

Zmienne były jego losy jako nauczyciela akademickiego. Zaraz po uzyskaniu doktoratu powierzono mu wykłady z ekonomiki przemysłu oraz planowania i finansowania inwestycji na Studium Ekonomicznym Wydziału Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. Gdy w roku 1950 Akademia Handlowa w Poznaniu została przekształcona w Wyższą Szkołę Ekonomiczną, otrzymał w niej stanowisko zastępcy profesora. Zorganizował Katedrę Planowania i Finansowania i był jej kierownikiem tylko przez rok. Później zabrakło dla niego miejsca. W roku 1952 przeszedł do praktyki gospodarczej, pracując na stanowiskach ekonomicznych. Ponadto w latach 1952–1955 był wykładowcą w Studium Prawnym Zarządu Okręgu Zrzeszenia Prawników Polskich w Poznaniu. W okresie od marca 1956 roku do czerwca 1959 roku pracował w Instytucie Przemysłowych Włókien Łykowych w Poznaniu jako kierownik Zakładu Ekonomiki. Jednocześnie pełnił funkcje doradcze w zjednoczeniach i zakładach przemysłowych, między innymi w jednostkach podległych Ministerstwu Budownictwa i Materiałów Budowlanych.

W styczniu 1960 roku powrócił do pracy naukowo-dydaktycznej w szkolnictwie wyższym. W tym samym roku Politechnika Poznańska powierzyła mu stanowisko adiunkta i kierownika Zakładu Ochrony Pracy na Wydziale Budowy Maszyn. Po habilitacji otrzymał stanowisko docenta i kierownika Katedry Organizacji i Technologii Robót Budowlanych na Wydziale Budownictwa Lądowego. We wrześniu 1964 roku minister szkolnictwa wyższego przeniósł go do pracy na stanowisku kierownika Katedry Przemysłu Stoczniowego Wydziału Morskiego WSE w Sopocie. Pracował tam do września 1969 roku, mieszkając w Poznaniu. We wrześniu 1969 roku chętnie powrócił do Akademii Ekonomicznej (wówczas WSE) w Poznaniu, zwłaszcza że powierzono mu tutaj funkcję organizatora i kierownika Zakładu Ekonomiki Budownictwa i Inwestycji w Instytucie Ekonomiki Produkcji. Był kierownikiem tego Zakładu w latach 1969/1970–1976/1977. Ponadto w latach 1970/1971–1975/1976 pełnił funkcję kierownika Podyplomowego Studium Ekonomiki Budownictwa. W roku 1977 przeszedł na emeryturę, lecz nie zerwał kontaktów z Uczelnią, pracując w niej na część etatu niemal do ostatnich dni niezwykle pracowitego życia.

Prace badawcze Kazimierza Wandelta dotyczyły zawsze aktualnej problematyki ekonomicznej. Szczególnie interesowały go dwie dziedziny, mianowicie ekonomika inwestycji i budownictwa oraz zagadnienie postępu technicznego i organizacyjnego. Ta druga dziedzina stanowiła przedmiot nie tylko jego wspomnianej już rozprawy habilitacyjnej, lecz także następnych publikacji. Wśród nich wyróżnia się praca *Studia nad postępowaniem technicznym i organizacyjnym* (1972), wysoko oceniana w kołach naukowych. W swoich pracach Kazimierz Wandelt przeprowadzał oryginalną w literaturze polskiej analizę kategorii postępu technicznego jako zjawiska ekonomicznego.

Profesorowi Kazimierzowi Wandeltowi nauka polska zawdzięcza sformułowanie podstawowych prawidłowości związanych z działaniem i rolą gospodarczą postępu technicznego. W pracy habilitacyjnej naświetlił istotę i odmiany postępu, określając jednocześnie najważniejsze czynniki sprawcze. Biorąc za przykład swoich rozważań przemysł okrętowy, zajął się również stroną metodyczną postępu technicznego oraz analizą procesów, w których się on wyraża, a więc mechanizacji, automatyzacji itp. Zwracał też szczególną uwagę na rolę badań naukowych jako podstawy rozwoju techniki.

Jako nauczyciel akademicki przywiązywał dużą wagę do dydaktyki. Był współautorem ogólnopolskiego podręcznika *Ekonomika budownictwa* wydanego przez PWE w roku 1968. W wydawnictwie uczelnianym opublikował kolejno dwa skrypty dla studentów prowadzonej przez siebie nowej specjalności. Były nimi: *Realizacja procesu inwestycyjnego* (1974) oraz *Ekonomika i organizacja procesu inwestycyjnego* (1976). Był promotorem pięciu doktorantów. Prowadził seminaria doktorskie, magisterskie i dyplomowe, kształcąc ponad 180 specjalistów z uprawianej przez siebie dziedziny pracy naukowej. Kolejne okresy jego pracy naukowo-dydaktycznej były przerywane pracą w praktyce gospodarczej. Przez całe życie interesował się gospodarką. Był jej wybitnym znawcą, a pracując w szkolnictwie wyższym, służył jej konsultacjami. Działał aktywnie w stowarzyszeniach zawodowych i organizacjach naukowych. Był między innymi przewodniczącym Sekcji Ustawodawstwa Gospodarczego w Okręgowym Zrzeszeniu Prawników Polskich, gdzie pełnił jednocześnie funkcję przewodniczącego komisji dla zaopiniowania projektów aktów ustawodawczych z zakresu prawa gospodarczego, funkcję zastępcy przewodniczącego Komitetu Naukoznawstwa Polskiej Akademii Nauk.

W uznaniu jego zasług był wielokrotnie nagradzany i odznaczany. Otrzymał tytuł i Medal Zasłużonego Nauczyciela PRL, odznaczono go Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i innymi odznaczeniami.

Zmarł nieoczekiwanie, będąc jeszcze w pełni sił i ambicji naukowych. W pamięci tych, którzy go znali, pozostał jako człowiek prawy, pracowity, wytrwały w swoich dążeniach i niepoddający się przeciwnościom. Nie żywił uraz. Chętnie dzielił się swoją wiedzą.

Henryk Gawron